

HODGYAI MÁTYÁS

ÍNSÉGES ÉVEK BIHARBAN 1814–1817 KÖZÖTT

Sorozatosan voltak visszatérő aszályok vagy éppen túlzottan csapadékos évek 1813–17 között.¹ A kedvezőtlen időjárás súlyos következményekkel jár Bihar megye területén. Az ínséges évek nyomán a megye területén nagyarányú vándormozgalom lép fel. Mint a korabeli dokumentumokból kitetszik, elsősorban zsellérek de a jobb anyagi helyzetben levő jobbágyok közül is sokan hagyják el lakhelyüket, hogy más vidéken nézzenek megélhetés után. Mivel a vándormozgalom a földesurak, esetünkben a váradi püspökség érdekeit sérti, a hatóságok kénytelenek ismételtlen foglalkozni és megoldást keresni e problémára.

1817. június 9-én Váradolasziban ülést tartott Bihar megye közgyűlése.² E gyűlés részletesen foglalkozik az elvándorlások ügyével, és az így üressé vált telkek kérdésével. Mint a fennmaradt jegyzőkönyvből kitűnik, nagyon aggasztónak találták a helyzetet és megoldást kerestek, mivel aratás ideje következett. Az elvándoroltak egy része földjét bevetette és a termény begyűjtése nagy gondot okozott. Voltak esetek, mikor az elhagyott földet más jobbágyok vetették be. A legtöbb esetben azonban az üressé vált telkekhez tartozó külső szántók szántatlanul és vetetlenül maradtak. A közgyűlés hatóságilag elrendeli részletes összeírás elkészítését falvanként: „azonnal conscribáltassanak oly formán, hogy minden individuális conscriptionnak eleibe vétessen az egész helységben található urbarialis házaknak száma, azokból mennyi depopulálódott. Hány a lakosoknak, különösen pedig a zselléreknek és a földdel bíró gazdáknak a száma és mennyi volt ennek előtte 3 esztendővel? — hogy e szerint a helységek erejének és tehetségének fogyatkozását az előbbivel

---

1 *Karlovsky Endre*: A burgonya meghonosodása Erdélyben. Magyar Gazdaságtörténeti Szemle 1896. 311. A szerző egy 1814-es zarándi jelentést idéz, hogy az egész tavasz folyamán „kemény hidegek s reménytelen havazások, nyáron káros áradásokat okozott sűrű esőzések, s veszedelmes felhőszakadások” voltak. Ősszel a „kemény hóharmat s a havazás okozott kárt”. Az időjárás kedvezőtlen volt 1815-ben is. *George Baritiu*: Parti alese din istoria Transilvaniei (Válogatott részek Erdély történetéből) I. (1889) szerint soha nem látott éhínség sújtotta Erdélyt. A sorozatos esős évek 1816–17-ben érték el csúcspontjukat. *Samuil Goldemberg*: Éghajlat és történelem (Éghajlat-történeti adalékok a XVI-XVII. századból a román fejedelemségek történetéhez). Világtörténet 1975. 25. sz. 81–99. szerint a múlt század eleje egy hidegebb éghajlati korszak az északi féltekén.

2 „Az 1817. esztendő július 9-én V[árad]olasziban tartatott tekintetes nemes Bihar Vármegyének közgyűléséből a Dezertus Fundusok iránt kiküldött deputációjának vélekedése.” Nagyváradi Állami Levéltár. Római Katolikus Püspökség. Gazdasági iratok. 2534. iratszám 99–103.

össze hasonlítván, annyival inkább által látni és tekintetbe venni lehessen.” Az összeírás az 1813-as helyzetet veti össze az 1817-es képpel.³ Maradtak azonban ránk adatok 1816-ból és 1817-et követően is.⁴ Az összeírásban azonban az elvándoroltak nevei és járandóságai, valamint a használatukban levő telek nagysága személyenként is fel vannak tüntetve.

Az összeírás nyomán érdekes kép rajzolódik ki. Mindenekelőtt értékes adatokat találtunk a függő viszonyban élő parasztság összetételét illetően. Kideríthető tehát az egyes falvakban lévő jobbágyok és zsellérek száma. Az 1816-os adatokat nem összegeztük, mivel nem maradtak ránk minden egyes település adatai, illetve az összeírás 1817-hez viszonyítva is hiányos. Így nem teszi lehetővé az összevetést. Mivel az 1817-es conscriptio adatai a legteljesebbek, elsősorban ezt tanulmányozzuk. Itt is maradtak ki falvak, de a ránk maradtak elég átfogó képet adnak az 1813–1817-es ínséges évek e nagy népmozgásáról.

Az összegző táblázat (lásd a tanulmány végén) összeállítását nehezíti, hogy ott, ahol nincs elvándorolt, nem közlik, mennyi a jobbágyok és a zsellérek száma. Közlik azonban, hogy hány telek van és azon hány áll. Ahol nem tudtuk kideríteni, hogy a lakosság társadalmilag hogyan oszlik meg, azaz mennyi a zsellér és mennyi a jobbágy, a táblázatban kérdőjellel jelöltük. 1816-ban az elvándorolt családfők nevét is közlik a források és megadják, mennyi közülük a jobbágy vagy a zsellér. Itt egyes esetekben a családtagok számát is megtaláltuk. 1817-ben az üres házakat tüntetik fel és azt, mennyi a helyben maradottak száma társadalmi kategóriánként megosztva. Felmerül a kérdés: az üres ház teljes elvándorlást jelöl-e, vagy esetleg csak a család egy része, a munkaképes személyek mentek el? A fenti adatok teljes elvándorlásra látszanak utalni.

Az elvándorlások mellett az ínség következtében fellépő elhalálozások is csökkentik a lakosság számát. A zsellérek könnyebben hagyták el a településeket, mivel föld hiányában kevesebb szál fűzte őket a nemesi birtokokhoz. (Az úrbérendezések után jobbágynak az számított, akinek a jobbágytelke 1/8-nál nagyobb; az oktávnál kisebb telek már zsellérnek számított.) A táblázat számadatai alapján kiszámítható, hogy míg a jobbágyok közül 669 család vette kézbe a vándorbotot, az összes jobbágyok 22,7 százaléka, a zsellérek közül 321 család nincs a lakhelyén, az összes zsellérek 45 százaléka. Az üres házak száma 27,9 százalék. Később sok esetben van utalás romosan álló házakra, ami arra utal, hogy ezek közül egyesek később is lakatlanok maradtak, mivel az elvándoroltak már nem tértek vissza, illetve lakóik elhaltak az ínség éveiben. Különösen nagy az elvándorlás a következő helységeken: Ágris 63%⁵, Poklusa 64,1%⁶, Olcsa 52,6%⁷, Kalácsa 52,5%⁸, Bogy

3 Uo. 2534. iratcsomó. Az összeírás falvanként, a jobbágyok és zsellérek belső, valamint külső földjeivel együtt történt.

4 Az elvándoroltakra vonatkozó 1816-os összeírás. Jelezték, kinek az esetében van remény szerint a visszatérésre. Uo. 2534. iratcsomó 47–64.

5 Uo. 2534/174.

6 Uo. 2534/182.

7 Uo. 2534/184.

8 Uo. 2534/185.

50%⁹, Briheny 47%¹⁰, Bokkia 46%¹¹ az átlagos 28 százalékkal szemben! Mi volt az oka ezen helységek esetében a nagy migrációnak? Ágris, Bogy, Briheny és Olcsa esetében a földhiány. Az összeírásban feltüntetett jobbágy és zsellér kézen levő föld nagysága a legtöbb esetben kicsi, Ágris esetében alig egy vékás esik egy személyre. Nem áll fenn a földhiány Poklusa és Kalácsa jobbágyainál. Itt elég nagy az elvándorolt jobbágyok használatban levő földterülete. Kalácsán átlag 22 vékás esik egy személyre. Olcsa és Kalácsa már síkvidéken fekszik, itt esetleg a talaj minősége játszott szerepet. Mindezekhez szociális okok járultak: a jobbágyterhek, az ínség éveiben felhalmozódott adósság stb.

A már említett megyegyűlés jegyzőkönyve utal arra is, hogy hová vándoroltak el a parasztok:¹² „Mindezen megyebéli elvándorolt lakosoknak, kiknek itthon háza, földjei, gyümölcsösei vagy pedig vetései is vagnak, az itthon való megjelenés e folyó esztendő [1817] Szent Mihály napja rendeltessen határ időül, mely terminus nem csak ezen megyében currentáltasson, hanem más vármegyékben is, úgy mint: Szatmár, Szabolcs, Békés, Heves, Arad, Csongrád, Csanád, Temes és Torontál vármegyékben, úgy szintén a Kún és Hajdú kerületekben, Debrecen városában is. Ezen terminusig minden elhagyott fundusok, valamint szintén azoknak minden névvel nevezendő idei gyapja, a földes uraságok felvigyázása alatt a communitásoknál maradjanak sequestrumban.” Tehát a vándormozgalom elsősorban a szomszédos síkvidéki területekre irányult. Az ottani megélhetési viszonyok az aszály alatt is kedvezőbbek voltak. Trócsányi Zsolt is rámutat, hogy 1815-ben Közép-Szolnok megyéből a lakosok élelmiszerkeresés végett a szomszédos megyékbe járnak dolgozni.¹³ Hasonló módon más vidéken próbálják kiegészíteni szűkös megélhetésük Alsó-Fehér megye havasi részeinek parasztjai, Hunyad megye lakói, kik a Bánságba járnak ki dolgozni. Rá kell itt mutatnunk arra, hogy egyes mezőgazdasági munkák, mint például a cséplés, munkaerőszükséglete nagy, így egyes mezőgazdaságilag fejlettebb megyék nagy számú munkaerőt tudnak felvenni.

A vándormozgalmat nem csupán a rossz időjárási viszonyok okozták. A parasztság nehéz anyagi helyzetét súlyosbította a feudális kizsákmányolás fokozódása. Így a mezőgazdasági ártermelés növekedése (elsősorban a gabonafélék termesztése) együtt járt a robotnapok számának emelkedésével. Ha az időjárás kedvezőtlen volt és a ledolgozandó robotnapok felhalmozódtak, a jobbágyoknak már nem maradt idejük saját munkájuk elvégzésére.

Igaz, e korszakban az állam, hogy az adóalapot megtarthassa, a nemesség visszaéléseit igyekszik csökkenteni és a kizsákmányolást kordában tartani. Mint Trócsányi Zsolt írja *Az erdélyi parasztság története* című könyvében:¹⁴ az állam a földesurakat arra szólítja fel, hogy juttassanak gabonakölcsönöket jobbágyaiknak. Azonban felsőbb helyről is érkeznek segélyek. A váradi levéltárban sok segélykérő

9 Uo. 2534/187.

10 Uo. 2534/134.

11 Uo. 2534/177.

12 Uo. 2534/99–103.

13 *Trócsányi Zsolt: Az erdélyi parasztság története 1790-1849.* Bp. 1956. 186.

14 I. m. 190.

levél maradt fenn, melyben az éhhalál szélén tengődő jobbágyok támogatást kérnek. Így a Csatár helység által a püspökség prefektúrájához benyújtott kérelemlevél¹⁵ nyomorúságos képet fest a parasztság helyzetéről: „Olyanok is vagynak közöttünk, kiknek két-három hete is van, hogy egy falat kenyér házokban nem volt, krumplival élősködnek, de már az is elfogyott, némely részük máléskenyérrel él, de ha azzal sem élhetünk, mert nincs tengerink, már annyira vagyunk, hogy nincs mit ennünk.” E kérést 1817 februárjában „50 csatári adófizetők” nyújtották be a püspökséghez, de az áprilisi kukoricasegélyért benyújtott kérelemlevélben már 161 csatári személy neve szerepel.¹⁶ Nagypatakról is támogatást kérnek a püspökségtől, mint földesuruktól. 1817 tavaszán kérelmük nyomán tíz pozsonyi mérő kukoricát utalnak ki számukra a püspökség gabonaraktaiból.¹⁷ Ugyancsak ők egy másik kérelmük nyomán 12 4/8 pozsonyi mérő zabot kapnak.¹⁸ Bihar helység lakói azzal indokolják segélykérő levelüket, hogy az ínség következtében már mindenüket eladták.¹⁹ Végül telkenként fél véka kukoricát kapnak, ami száználmasan kis mennyiség.²⁰ Mocsár helység 1817 májusában 20 5/8 pozsonyi mérő szemes kukoricát kap támogatás gyanánt, 330 rajnai forint értékben, de mikor a helység a püspökségtől újabb segélyt kér, akkor már 20 mérő kukoricát kapnak, 500 rajnai forint értékben.²¹ Az összes kölcsönöket „Mindszent napján” kötelesek visszaadni. Általában minden támogatás visszafizetési határideje az ősz, ennek ellenére még később is sok helység küzd adósságai visszafizetésével.

A jobbágylakosságnak juttatott terménysegélyek tételei közt a kukorica és a zab mellett burgonya is szerepel. E növény elterjedéséhez hozzájárultak az 1813–1817 közti aszályos évek. A hatóságok is szükségesnek látták e növényt népszerűsíteni. A már említett Bihar megyei közgyűlés így eseteli a burgonya előnyös tulajdonságait: „Egyébként minthogy közönséges gazdaságbéli tapasztalás szerint az ugarolást nagy munka megkímélésével és amellet haszonnal is el lehet olyformán kerülni, hogy az ugar földek kolompérral bévetnék, amelynek kapálása által szintén úgy mint szántással, a föld gabonatermesztésre alkalmassá tételik, ugyanezért óhajtaná

15 Nagyvárad: Állami Levéltár. Római Katolikus Püspökség. Gazdasági iratok, 2539. 175–177.

16 Uo. 2539/175. az 1817. február 24-i kérelemlevél „mintegy 50 csatári adófizetők”.

17 Uo. 2540/146.

18 Uo. 2540/144. Lásd még 1817. május 19-ét, mikor tengerit kapnak hitelbe azzal, hogy Szent Mihály napig vissza kell fizetni: ha nem, minden ingó és ingatlan vagyonukat elveszítik. Uo. 2540/142. Nagypatak a gabona-kölcsönzések elterjesztett folyamodványában elpanaszolta, hogy „A mostoha időnek egynéhány esztendőig járása miatt a határunkon elvetett mindennemű magnak termésében annyira megcsalatoztunk, hogy többnyire lakóink közül igen kevesen jutottak az elvetett magnak visszanyerésére, melyből származott mostani rajtunk uralkodó, és netalán tán még ennek utánna következő nagyobb ínségnek eltávoztatására nézve” fordultak segélyért. Uo. 2540/141. A püspökség képviselői 1817. június 4-én elítélték a nagypatakiakat, mivel a helység nem volt árvizeknek kitéve. A vetések rossz termését kipótolta a bő szilva-termés. Megvádolják a nagypatakiakat, hogy nem teljesítik a földesúr iránti kötelességüket. Nem lehet napszámosokat kapni és csak akkor tartózkodnak otthon, ha tudják, hogy élelem-segélyt kapnak. Uo. 2539/207.

19 Uo. 2540/111.

20 Uo. 2540/114.

21 Uo. 2540/149–151. Mocsár helység még kap a földesúrtól öt pozsonyi mérő szemes tengerit. Pozsonyi mérőjét 17 rajnai forintért és négy pozsonyi mérőn „kolompirt”, pozsonyi mérőjét 4 rajnai forinttal számolva, a tavaszi vetés céljára. Uo. 2540/148.

ezen deputáció [a megyei közgyűlés kiküldött bizottsága], hogy a jövődre nézve a földesuraságok közbenjárásánál fogva minden lakosnak kötelességekbe tételne, hogy ahol csak a hely környülállásai engedik, a magok ugarföldjeiket kolompérral bévelessék.”

Amint a fentiekből kitetszik, itt már a burgonya szántóföldi elterjedéséről van szó. Ekkor a krumpli már mint konyhakerti növény elterjedt, de gyorsabb meghonosodását nagyban akadályozta a szokatlan termésű növényvel szembeni ellen-szenv. A szükség éveiben hasznosnak bizonyult a burgonya. Elterjedése pedig hozzájárult, hogy az 1813–17 közti évek éhínségei ne ismétlődjenek meg a továbbiakban. A nép befogadta és megismerte a burgonyát. Krumpliért folyamodik Gyepes lakossága.²² Kérésük nyomán 20 pozsonyi mérő vetőgumót kapnak. Szintén burgonyasegélyben részesülnek a mirlóiak.²³ A püspökség gazdasági ügyeit ezuton intéző Királyi Kamara intézkedik, hogy a püspökség granáriumaiából (gabonaraktárak) 20 pozsonyi mérő vetnivaló krumplit kapjanak. A kölcsön visszafizetésére kezességet vállalnak nemcsak azok a lakosok, akiknek a krumplit szétosztották, hanem az egész közösség. Mocsár helység 1817 áprilisában 4 pozsonyi mérő krumplit kap tavaszi vetésre,²⁴ Nagypatak pedig 3-at.²⁵ Krumpliért folyamodnak a béliek is. Kérésükben rámutatnak, hogy az uradalom egyik pincéjében 130 mérő krumpli található. Egy utasítás ennek kapcsán rámutat, hogy nem ajánlatos a vetőgumót korán kiosztani. A nagy ínség következtében a szűkölködő lakosság esetleg vetés helyett elfogyasztaná. Éppen ezért elrendeli, hogy csak abban az esetben osszanak ki vetőgumót, ha a föld már elő van készítve. A notáriusok pedig állandóan ellenőrizték, hogy mindet elvessék. A vetőmagot egyébként a püspökség raktáraiból az egész közösség garanciája mellett a bíró és két esküdt vehette fel. Az uradalom később a fizetés elmulasztása esetén az egész közösségen behajthatta a tartozást.²⁶

Habár a tartozások visszafizetésének határideje azon év ősze, mikor a segílyt kapták, ennek visszafizetése későbbre toódik. Előfordult, hogy a notáriusok vagy ispánok maguk kérték a halasztást, látva a falvak nehéz helyzetét. Példa erre Bél. A Királyi Kamarához küldött jelentésük utal rá, hogy a kamara rendelete folytán a püspökség granáriumából több alkalommal részesült gabonasegélyben, a kijelölt határidőre (1817 ősze) azonban nem tudott fizetni²⁷, „mivel azon gabona, mely a

22 Uo. 2540/182. Magyargyepes lakossága 25 pozsonyi mérő vetni való tengerit és 20 pozsonyi mérő krumplit kér. A tengeriért 17 rajnai forintot, a krumpliért 5 rajnai forintot számolnak fel. 57 embert említenek a kérelmezők között.

23 Uo. 2540/168. A mirlóiak a püspökség „granáriumából” 21 pozsonyi mérő vetnivaló szemes tengerit és 20 pozsonyi mérő „vetni való” krumplit kérnek. A tengerit és a krumplit is 17 rajnai forintos áron számolják fel. Hogy időben vissza fogják adni, kezességet vállaltak nemcsak azok, akik tengeriért és krumpliért folyamodtak, hanem az egész közösség. „Az összes bírák és lakosok mindnyájan egyért, egy mindannyiért”. 1817. április, Várad-Olaszi.

24 Uo. 2540.

25 Uo. 2540/124. A gabonasegélyben részesültek száma jóval nagyobb, mint az itt felsoroltak. A korabeli gabonaárak egy 1817. január 25-i jelentés szerint a vaskóhi piacon a következők voltak: egy köből tiszta búza 52 ft, egy köből szemes tengeri 32 fr, egy köből árpa 28 ft, a zab- és krumpliár ugyanannyi. Uo. 2540/59.

26 Uo. 2540/33–34.

27 Uo. 2540/245. A bélieknek a Királyi Kamarához felterjesztett beadványa, 1817. december 5.

lakosoknak kiosztatott, jobbrészt olyanoknak adatott, kiknek legkisebb módjuk sem volt, hogy az élet [élelmiszergabona] megszerzése által egy napról a más napra táplálhatták volna, kik jobbadán világra menvén, egyebet az pusztá teleknél nem hagytak. 2-szor jobb része azon lakosoknak, meghalálózván, semmi vagyonuk nem maradt, amiből a megett és magnak kiadott gabonát is natura vagy kész pénzben visszafizethesse.” A továbbiakban még utalnak rá, hogy megmaradt lakosság csak a vagyon elprédálása és feláldozása árán tudná a tartozásait törleszteni. Ígérik, hogy két év alatt visszafizetik a tartozásaikat. Az uradalomnak is haszna származik, emlékeztetnek a beadványban, mivel így „több jobbágyokat és nagyobb boldogságban fogja őket számlálni” az uradalom, azaz nem következik be újabb elvándorlás vagy az elvándoroltak visszatérnek.

Az éhínség az 1817-es évben befejeződik. Következményei azonban még több éven át érezhetőek. Az elvándoroltak sem térnek mind vissza. Az 1819-es részlegesen ránk maradt összeírásból láthatjuk, hogy sokan még ekkor is távol tartózkodnak. Az 1819-es összeírás egyik célja az volt, hogy azokat számbavegyék, kik már nem térnek vissza. A nagyürögdi összeírás például ezt a címet viseli:²⁸ „Conscriptioja azon jobbágyhelyeknek, melyeknek gazdájuk a múlt szűk esztendőben az éhség miatt jobbágyhelyeiket elhagyván elvándoroltak, kiket nem tudni, élnek-e vagy már megholtak.” Jánosda esetében pedig „conscriptioja azon dezertus fundusoknak [üres telkeknek], melyeknek gazdái elvándoroltak, és reménység sem lehet hozzá, hogy valaha visszajöjjenek”.²⁹ Sajnos, sem a jánosdai, sem az ürögdi ispánság falvai nem szerepelnek az 1817-es összeírásban. Mégis megemlítenénk, hogy az Ürögdhöz tartozó Kardón 1819-ben még mindig 19 család van távol, Apátiban 21. A jánosdai ispánsághoz tartozó Tulkán ez idő tájt 49 családról jegyzik fel, hogy még nem tért vissza. Nyilván az elvándoroltaknak egy nagy hányada csak időlegesen távozik, de mint látható, sokan véglegesen elhagyják falujukat, és más vidéken, esetleg az Alföldön telepednek le. Zsellérek esetében nincs is sok veszítenivalójuk, hiszen sok esetben még házzal sem rendelkeznek, Kardón és Apátiban például csak egy-egy esetben jegyzik fel, hogy a belső telken van ház, de ezt is más használja. A többi esetben nincs ház a telken. Itt a távollévők mind zsellérek. Az elvándoroltak csekélyke jövedelmeként az összeírás a telken vagy a réten levő szilvást említi.

Mint a fentiekből láttuk, komoly következményekkel jártak az ínség évei. Hatásuk azonban az elkövetkezendő években is érződik. Elég olyan tényezőkre utalni, mint például az állatállomány nagymérvű csökkenése, s mivel a fő mezőgazdasági munkákat állati erővel végezték el, hiányuk nagy nehézségeket okozott.

28 Uo. 2534/211-212.

29 Uo. 2534/214.

a) Arad megye

A helység neve	házak száma ¹	„földdel bíró jobbágys” ¹	zsellér ¹	elvándorolt jobbágys ²	elvándorolt zsellér ²	üres házak ³	„földes gazda” jobbágys ³	zsellérek száma ³	1819-ben sem tért vissza
Arkus Archis	66	51	15	6	10	29	34	3	1
Beél Beliu	157	120	37	22	17	64	68	25	5
Tagadó Megyes Tagadau	78	64	14	8	4	10	56	12	7
Mozsirla Mocirla	60	49	20	11	4	10	35	15	+
Krajova Craiva	60	20	40	7	10	20	20	20	+
Kis Iaka Chislaca	74	61	13	19	10	24	44	6	7
Koroj Coroi	26	24	2	3	1	2	22	2	+
Szék Saliste de B.	60	40	20	8	4	20	28	12	9
Nyermege Nermis	25	13	12	3	1	9	9	7	6
Barzest Birzesti	30	20	10	5	—	10	16	4	1
Grós Groseni	104	30	74	5	5	24	26	55	7
Káránd Carand	71	34	37	7	9	32	26	13	15

A helység neve	házak száma ¹	„földdel bíró jobbágyp ²	zsellér ¹	elvándorolt jobbágyp ²	elvándorolt zsellér ²	üres házak ³	„földes gazda” jobbágyp ²	zsellérek száma ¹	1819-ben sem tért vissza
Hagymás Hasmás	120	69	51	12	3	32	64	24	6
Bél Örvényes Urvisu de B.	28	10	18	1	—	6	7	15	1
Kumanyesd Comanesti	32	26	6	4	1	10	22	—	—
Botfej Botfei	40	10	30	—	2	18	10	12	2
Agris Agrisu Mic	46	27	19	3	3	29	15	10	+
Nagy Maros Marausi	49	35	14	6	3	19	30	—	1
Benest Benesti	32	30	2	—	—	5	26	1	+
Bokkia Bochia	45	45	—	14	1	21	24	—	5
Szakács Secaci	35	15	20	2	5	15	9	11	1
Kis Maros Stoinesti	27	20	7	4	—	11	13	3	2
Csontaháza Ciuntesti	42	28	14	19	10	17	25	—	+
Bél Rogoz Rogoz de Beliu	33	22	11	3	8	9	19	5	+
Siad Siad	58	54	4	10	5	24	30	2	+

Jelmagyarázat: 1 = 1813; 2 = 1816; 3 = 1817; + = nincs adat

b) Bihar megye

A helység neve	házak száma ¹	„földdel bíró” jobbágyok ¹	zsellér ¹	elvándorolt jobbágy ²	elvándorolt zsellér ²	üres házak ³	„földes gazda” jobbágy ³	zsellérek száma ³	1819-ben nem tért vissza
Baresd Barasti	45	45	—	1	—	3	42	—	+
Szerbest Sirbesti	51	42	9	6	2	18	33	—	+
Alsóverzar Varzarii de J.	61	52	9	5	1	18	43	—	+
Felsőverzar Varz. de Sus	70	67	3	12	4	15	55	—	+
Kerpenyeth Carpinet	100	87	13	7	1	13	87	—	+
Lehecseny Leheceni	108	?	?	2	4	nincs pusztá telek			+
Vaskó Szelistye Saliste de V.	73	72	1	2	4	3	70	—	+
Pojana Piona	74	72	2	3	2	16	58	—	+
Kristyor Cristior	104	103	1	9	5	12	92	—	+
Kalugyer Ponoarele	112	109	3	15	1	22	90	—	+
Szohodol Sohodol	78	76	2	11	3	23	55	2	+
Kimp Cimp	55	54	1	7	4	24	31	—	+

A helység neve	házak száma ¹	„földdel bíró” jobbágys ¹	zsellér ¹	elvándorolt jobbágy ²	elvándorolt zsellér ²	üres házak ³	„földes gazda” jobbágy ²	zsellérek száma ³	1819-ben nem tért vissza
Kollest Colesti	55	55	—	10	2	20	35	—	+
Briheny Briheni	65	56	9	2	1	31	34	—	+
Sust Sustiu	55	46	9	4	—	9	46	8	+
Lunka Lunca	108	66	42	5	5	17	66	42	+
Határ Hotarel	46	35	—	8	5	9	40	—	+
Gyigyiseny Ghighiseni	112	112	—	3	1	26	86	—	+
Rieny Rieni	84	84	—	5	4	31	53	—	+
Petrleny Petrleni	73	73	—	—	—	10	63	—	+
Stress Dr. P. Groza	50	50	—	—	—	15	35	—	+
Segyest Seghiste	86	86	—	3	—	10	76	—	+
Herzest Hirzesti	54	23	24	1	11	16	19	—	+
Alsó Kimpány Cimpani de J.	70	66	4	1	3	9	61	—	+
Felső Kimpány Cimpani de Sus	64	20	44	1	2	2	62	42	+

A helység neve	házak száma ¹	„földdel bíró” jobbág yok ¹	zsellér ¹	elvándorolt jobbágy ²	elvándorolt zsellér ²	üres házak ³	„földes gazda” jobbágy ³	zsellérek száma ³	1819-ben nem tért vissza
Segyestyel Seghistel	40	40	—	—	—	10	30	—	+
Fonács Finate	90	51	39	—	—	25	59	39	+
Rézbánya Baita	33	?	2	—	—	nincs puszta telek			+
Vaskóh Vascau	61	60	1	—	—	23	38	—	+
Poklusa Poclusa de Beliu	19	19	—	7	3	12	7	—	+
Ökrös Ucuris	130	130	—	5	3	38	92	—	+
Oltsa Olcea	95	95	—	33	2	50	44	—	+
Szalácsa Calacea	135	135	—	49	1	71	64	—	+
Bogy Bodis	36	33	3	7	1	18	18	—	+
Arad és Bihar összesen:	3890	3033	711	406	192	1089	2362	390	+

Jelmagyarázat: 1 = 1813; 2 = 1816; 3 = 1817; + = nincs adat